

Indslusningsløn

Tyske erfaringer: Job til lav løn bliver permanent

Ideen bag en indslusningsløn er, at personer gradvist stiger i løn, således at de i løbet af en kortere årrække kan deltage på det ordinære arbejdsmarked. Erfaringer fra Tyskland med mini-job peger dog på, at introduktionen af lavtlønsjob permanent skaber et nyt lavtlønsarbejdsmarked. 61 pct. af dem, der har mini-job, som deres primære indtægtskilde, har således været ansat 3 år eller mere. Det danske arbejdsmarked har faktisk allerede i dag en trappemodell med lavere lønomkostninger i form af løntilskud, som er aftalt mellem DA og LO. Trappemodellen er bl.a. et redskab til, at flygtninge gennem et planlagt og målrettet forløb, kan komme i fast job på en virksomhed.

af senioranalytiker **Signe Dahl**
og chefanalytiker **Erik Bjørsted**

29. september 2015

Analysens hovedkonklusioner

- I Tyskland har man 'mini-job', som er en betegnelse for et job, hvor månedslønnen ikke overstiger €450, hvilket svarer til godt 3.350 kr. I 2004 havde godt 6,2 mio. tyskere et såkaldt mini-job. I 2012 var antallet af personer i mini-job steget til mere end 7,2 mio.
- 61 pct. af dem, der har mini-job som deres primære indtægtskilde, har været ansat 3 år eller mere. Erfaringerne fra Tyskland viser et billede af, at mini-jobbene langt fra er en midlertidig beskæftigelse.
- Det danske arbejdsmarked har faktisk allerede i dag en slags indslusningsløn i form af en trappemodell, som er aftalt mellem DA og LO. Trappemodellen er et redskab til f.eks. at flygtninge gennem et planlagt og målrettet forløb, kan komme i fast job på en virksomhed.
- Det vigtigste for at øge integrationen er, at vi får øget jobskabelsen, så der er job at få samtidig med, at vi får løftet uddannelsesniveaue. Det er den bedste vej til en bedre integration på det danske arbejdsmarked.

Kontakt

Direktør

Lars Andersen

Tlf. 33 55 77 17

Mobil 40 25 18 34

la@ae.dk

Kommunikationschef

Mikkel Harboe

Tlf. 33 55 77 28

Mobil 28 36 87 50

mh@ae.dk

Indslusningsløn vil skabe et nyt lavlønsarbejdsmarked i Danmark

Cepos og andre har gennem den senere tid været ivrige fortalere for en indslusningsløn på det danske arbejdsmarked for indvandrere og flygtninge. Argumentet er, at vi tilsyneladende holder flygtninge ude af arbejdsmarkedet med for høje lønninger.

Ideen bag er, at flygtninge på indslusningsløn gradvist stiger i løn i takt med, at de bliver mere produktive, således at de i løbet af en kortere årrække kan deltage på det ordinære arbejdsmarked. Erfaringer fra Tyskland med mini-job peger dog på, at introduktionen af lavtlønsjob permanent skaber et nyt lavtlønsarbejdsmarked.

Tyske erfaringer med lavtlønsjob

Siden Hartz-reformernes udvidelse af mini-job-ordningen i 2003 er antallet af mini-jobbere steget med mere end en million personer. Et mini-job er betegnelsen for et job, hvor månedslønnen ikke overstiger €450, hvilket svarer til godt 3.350 kr. Boks 1 forklarer mini-job nærmere. Tyske undersøgelser peger på, at de såkaldte mini-job i nogen grad erstatter almindelige job – specielt i små og mellemstore virksomheder og specielt inden for servicefag som hotel- og restaurationsbranchen samt detailhandlen.¹

Boks 1. Hvad er et mini-job?

Mini-job blev introduceret på det tyske arbejdsmarked i 1960'erne for at skabe deltidsjob til husmødre, der ellers var hjemmegående samt til studerende og andre, hvor mini-jobbet var en sekundær aktivitet. En mini-jobber måtte tjene op til €325 om måneden og maksimalt arbejde 15 timer om ugen. Til gengæld var mini-jobberen fri for at betale indkomstskat og socialforsikringsydelse, men var ikke berettiget til sygesikring, dagpenge eller pension.

I 2003 blev ordningen udvidet med en række arbejdsmarkeds- og socialreformer (Hartz-reformerne I-IV), der skulle øge fleksibiliteten på arbejdsmarkedet og få flere tyskere i beskæftigelse. Den månedlige indkomstgrænse blev rykket fra €325 til €400 og senest til €450 i 2013. De samme arbejdsmarkedsreformer afskaffede den maksimale ugentlige arbejdstid på 15 timer, så mini-jobberne nu kunne arbejde mere – dog inden for indkomstgrænsen. Fra 2003 til 2013 havde mini-jobberne ikke krav på sociale ydelser, men fra 1. januar 2013 er der sket ændringer, således at mini-jobberne i højere grad har mulighed for at være omfattet af sociale ydelser.

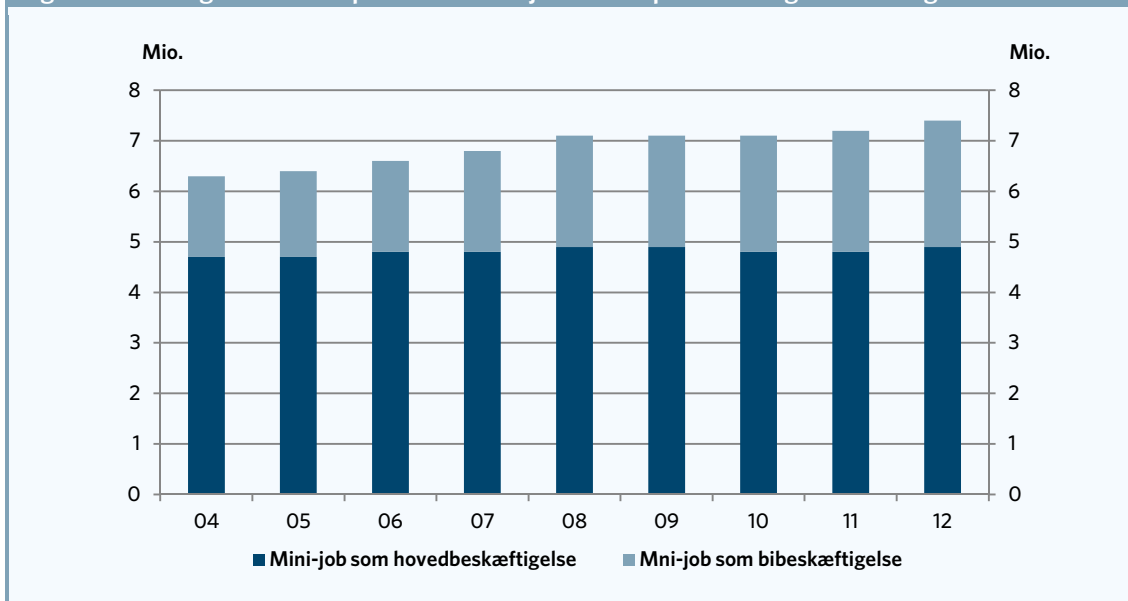
Kilder: Umstrittene Mini-jobs, Christian Hohendanner m.fl., Institut für Arbeitsmarkt- und Berufsforschung 2012 og "Mini-jobs"- Learning the wrong German lesson, TUC 2012

I 2004 havde godt 6,2 mio. tyskere et såkaldt mini-job. I 2012 var antallet af personer i mini-job steget til mere end 7,2 mio. Det fremgår af figur 1, der viser udviklingen i antallet af personer i mini-job fordelt på hoved- og bibeskæftigelse.

Stigningen i antallet af personer med mini-job som bibeskæftigelse peger på, at der har været en stigning i antallet af personer, der er nødt til at have to jobs for at få økonomien til at løbe rundt.

¹ Umstrittene Mini-jobs, Christian Hohendanner m.fl., Institut für Arbeitsmarkt- und Berufsforschung 2012

Figur 1. Udvikling i antallet af personer i mini-job fordelt på hoved- og bibeskæftigelse

Kilde: AE på baggrund af Umstrittene Mini-jobs, Christian Hohendanner m.fl., Institut für Arbeitsmarkt- und Berufsforschung 2012

Ser man på varigheden, kan man få en ide om argumentet om, at personer i lavtlønsjob gradvist skulle stige i løn. Som det fremgår af tabel 1, er mini-job typisk ikke en midlertidig beskæftigelse. 61 pct. af dem, der har mini-job som deres primære indtægtskilde, har været ansat 3 år eller mere hos den samme arbejdsgiver.

Det samme gør sig gældende for dem med mini-job, der stadig er registreret som arbejdsløse, her er det 50 pct. af de arbejdsløse der har været ansat hos deres nuværende arbejdsgiver i 3 år eller mere.

Tabel 1. Mini-jobbere fordel på ansættelseslængde hos seneste arbejdsgiver

Ansættelseslængde:	Mini-job I alt (pct.)	Arbejdsløse I mini-job (pct.)
> 6 måneder	8	0
7-12 måneder	12	21
1-2 år	19	21
3-5 år	30	34
5-10 år	15	9
< 10 år	16	7
I alt	100	100

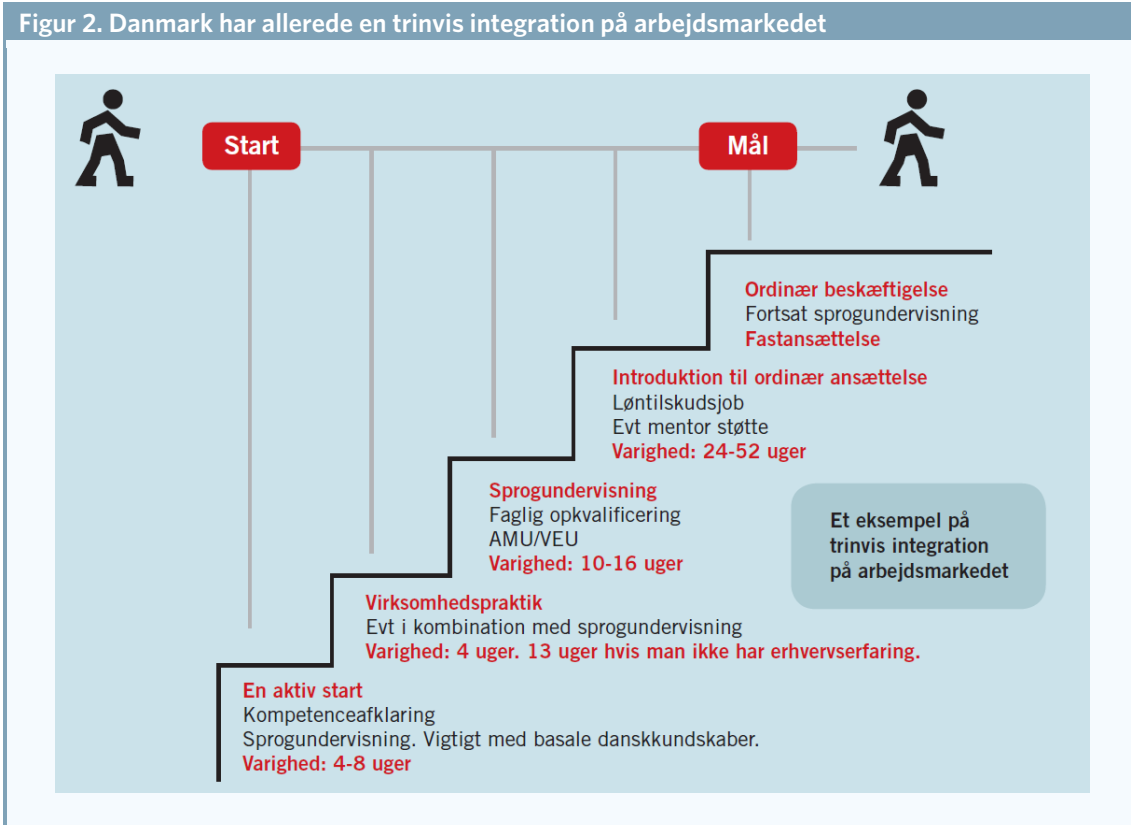
Anm: Figuren omfatter dem der er ansat i minijob og hvor mini-jobbet er deres primære indtægtskilde. Arbejdsløse omfatter dem der er ansat i et minijob, men som stadig er arbejdsløse (jf. den nationale tyske arbejdsløsheds definition), denne gruppe vil typisk modtage (delvis) arbejdsløshedsunderstøttelse foruden indtægten fra mini-jobbet.

Kilde: AE på baggrund af „Wer sind die ausschließlich geringfügig Beschäftigten? Eine Analyse nach sozialer Lebenslage“. Thomas Körner, M. A., Holger Meinken, Katharina Puch. DeStatis Statistisches Bundesamt 2013.

Tabel 1 tegner et tydeligt billede af, at mini-jobbene i Tyskland langt fra er en midlertidig beskæftigelse, men f.eks. for de arbejdsløse er blevet en fast "ekstra indtægt", der ikke hjælper dem videre på arbejdsmarkedet, men måske i højere grad fastholder dem i ledighed og mini-job.

Arbejdsmarkedet er allerede åbnet for bl.a. flygtninge

Det danske arbejdsmarked har faktisk allerede i dag en slags indslusningsløn, nemlig en trappemodell, som er aftalt mellem DA og LO. Trappemodellen er et redskab til f.eks. at flygtninge gennem et planlagt og målrettet forløb, kan komme i fast job på en virksomhed. Trappemodellen indeholder bl.a. uddannelse, praktik, og arbejde med løntilskud inden et ordinært job i en virksomhed opnås. Trappemodellen illustreret af LO er gengivet i figur 2.

Anm.: se mere her: https://www.lo.dk/Nyheder/Nyhedsarkiv/2015/05/Jobpakker_HBOE.aspx
Kilde: AE pba. LO

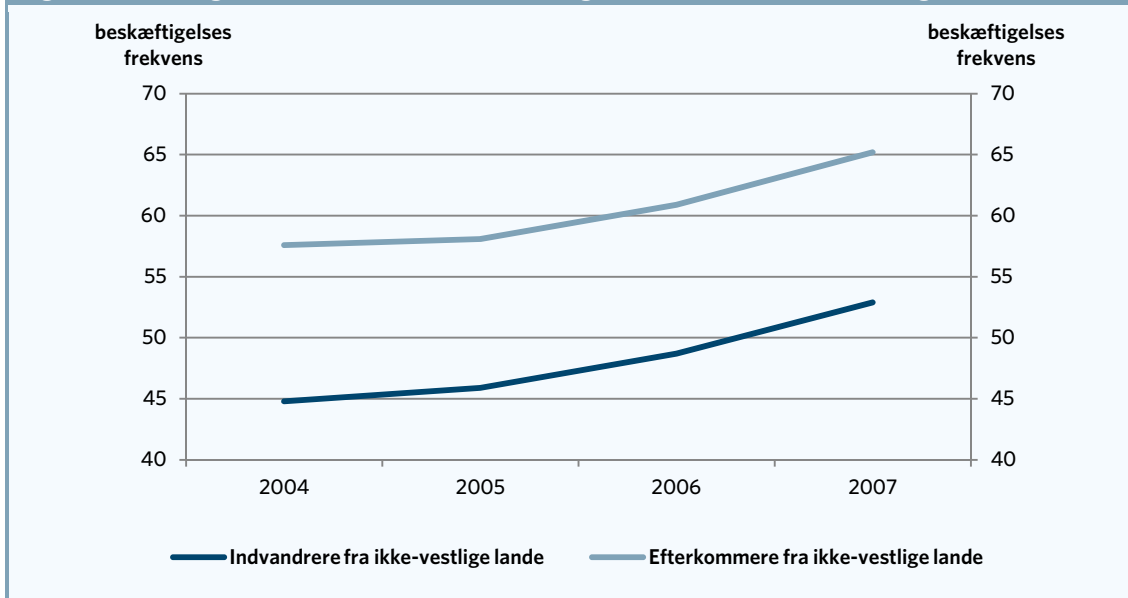
Et nyt lavtlønsarbejdsmarked vil betyde, at vi havner i en situation, hvor vi får et A- og B-hold på arbejdsmarkedet. B-holdet vil i meget høj grad komme til at findes blandt indvandrere og efterkommere. Vi skal i stedet satse på de modeller, som allerede i dag er mulige, men som ikke benyttes i særligt omfang.

Derudover kan man nærmest betegne anbefalingerne i Carsten Koch udvalgets rapport om bedre integration, som den glemte rapport. Her blev der bl.a. peget på, at vi bl.a. gennem kontanthjælpsreformen har lavet en række tiltag som mentorordninger og koordineret sagsbehandling mv., som er redskaber der er implementeret for at få ikke-arbejdsmarkedsparate kontanthjælpsmodtagere i job. Personer i integrationsprogrammet tilbydes ikke i samme omfang virksomhedsrettede tilbud (virksomhedspraktik/løntilskud), som andre. Det gælder både for jobparate og aktivitetsparate.

Endelig så vi sidste gang, at der var gang i dansk økonomi, at mange svagere grupper kom ind på arbejdsmarkedet. Den bedste medicin til integration er dermed en økonomisk politik, der sørger for at skabe job.

Figur 3 viser beskæftigelsesfrekvensen for ikke-vestlige indvandrere og efterkommere fra 2004-2007. Som det fremgår, så steg beskæftigelsesfrekvensen markant op gennem sidste opgangstid. Med krisens indtog er beskæftigelsesfrekvensen dog faldet tilbage igen. Af figuren ses det tydeligt, at fremgang i vækst og beskæftigelse også får indvandrere fra ikke-vestlige lande i beskæftigelse.

Figur 3. Beskæftigelsesfrekvens for indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande

Kilde: Kun personer i alderen 16-66 år indgår i målingen. Der er databrud efter 2007.
 Anm.: AE på baggrund af Danmarks Statistik

Krisen har gjort arbejdsmarkedet mindre rummeligt. På nutidens og fremtidens arbejdsmarked er det uddannet arbejdskraft der bliver efterspurgt. Derfor er det vigtigt, at vi får øget jobskabelsen, så der er job at få samtidig med, at vi får løftet uddannelsesniveaue. Det er den bedste vej til en bedre integration på arbejdsmarkedet.

Bilag 1. De tyske "Hartz-reformer"

Boks 2. De tyske Hartz-reformer

Hartz-reformerne, der blev gennemført i årene 2003-2005, kan inddeles i fire punkter: Aktiv arbejdsmarkedspolitik, ledighedskompensation, fleksibilitet og beskyttelse i ansættelsen samt effektivisering af arbejdsformidlingen.

Aktiv arbejdsmarkedspolitik

Skærpede rådighedsforpligtigelser

- Skærpet forpligtigelse til at registrere sig som jobsøgende og krav om at stå til rådighed for arbejdsmarkedet (Hartz I).
- Ledige skal acceptere ethvert tilbud om "rimeligt" arbejde, og definitionen heraf blev gjort bredere - bl.a. med større krav til geografisk mobilitet (Hartz I).
- Skærpede og mere fleksible sanktionsformer over for ledige, der ikke samarbejder med arbejdsformidlingen (Hartz I).

Aktivisering

- 1-2 euro-job indføres for kontanthjælpsmodtagere, der får 1-2 euro i timen for aktiveringen i tillæg til kontanthjælpen (ALG II)

Støttet beskæftigelse

- Tilskud til ledige, der etablerer egen virksomhed (ich-AG, Hartz II).
- Indtægtsgrænse for mini-job - støttede job, hvor den ansatte er fritaget fra at betale skat og socialforsikringsbidrag - hæves fra 325 til 400 euro, og det ugentlige timemaksimum på 15 timer fjernes (Hartz II).
- Der oprettes medi-job - støttede job til en månedsløn på 400-800 euro, hvor fritagelse fra skat og socialsikringsbidrag gradvist aftrappes (Hartz II).

Ledighedskompensation

- Ledighedskompensationen reduceres især for langtidsledige. Det skyldes bl.a., at det tidligere mellemtrin mellem dagpengesatsen og kontanthjælpen afskaffes (Hartz IV).
- Dagpengeperioden forkortes fra 26 måneder til 12 måneder for ledige under 54 år og fra 32 måneder til 18 måneder for de 55 til 64-årige (2006)
- ALG II til hjemmeboende unge under 25 år reduceres fra fuld takst (2006).

Fleksibilitet og beskyttelse i ansættelsen

- Regler vedr. vikararbejde dereguleres, herunder bortfald af genansættelsesforbud og loftet for ansættelseslængden (Hartz I).
- Betingelserne for midlertidige ansættelser dereguleres bl.a. ved at afskaffe begrænsninger for forlængelser af midlertidige kontrakter og længden af midlertidige ansættelser (løbende proces siden slutningen af 1990'erne).

Effektivisering af arbejdsformidlingen

- Koordinationen i jobformidlingsprocessen styrkes gennem omstruktureringer (Hartz III).
- Organisationsstrukturen i arbejdsformidlingen moderniseres.
- Individuelle mål for de enkelte jobcentre konkretiseres, og centrene blev givet større frihed i forhold til at nå målene.
- Individuel handlingsplan, som specificerer tilbud og krav til den jobsøgende og jobtræning, kræves.
- Konkurrencen i jobformidlingsservice styrkes bl.a. ved, at ledige, der ikke finder job via den offentlige arbejdsformidling, kan benytte private jobformidlingsselskaber. Disse modtager en bonus for hver ledig, de hjælper i arbejde.
- Der blev indført statsstøtte til, at vikarbureauer kan ansætte ledige.

Kilde: Gengivet oversigt udarbejdet af Nationalbanken, Kvartalsoversigt 3. kv. 2012, del 1.